

Staffan Beckman

Imperialismen och Palestina

Anförande vid anti-imperialistiska seminariet "Våldets världsmakt" i Folkets Hus, Göteborg, lördagen 23 februari 2002

Kamrater!

Jag vill börja med ett par saker som på sistone glatt mitt hjärta mer än det mesta.

Det ena var i höstas då jag träffade några RKU-kamrater som varit på den socialistiska världsungdomsfestivalen i Algeriet och efter en skeptisk fråga om hur pass "allmänsocialistisk" den var, fick svaret att de som stod som arrangörer var de kommunistiska ungdomsförbunden på Kuba, i Vietnam och Nordkorea. – Jag blev alldeles hög vid tanken att den kommunistiska rörelsen börjat utvecklas igen, att dessa tre till synes isolerade, socialistiska stater "hittat" varandra, att vårt ungdomsförbund deltog där tillsammans med ungtkommunister från åtskilliga länder på jorden.

Det andra var då jag för lite sedan fick klart för mig att man inom Folkfronten för Palestinas befrielse, PFLP, återupptagit arbetet på att utveckla ett arabiskt och inte bara palestinskt, revolutionärt parti. Ett parti, således, med jordanska, irakiska, saudiska, etc avdelningar – ett parti som på nytt knyter samman kampen mot kolonialstaten Israel med den mot imperialismen och reaktionen i hela området. – Det är decennier sedan PFLP förlorade sin pan-arabiska dimension, den som en gång var en grundpelare i dess strategi: att förutsättningen för Palestinas befrielse inte bara var sionismens utan också imperialismens nederlag. Den strategi som inte bara går ut på att befria territorium utan även *människan*.

Det börjar om! Jag har visserligen alltid varit övertygad om, att som det är kommer det inte att förbli – men det är underbart att upptäcka att det redan börjat spira...

Jag vill betona, kamrater, att med "imperialismen" avser jag i Lenins efterföljd ett avancerat stadium av kapitalismen – idag naturligtvis långt mer utvecklat än när han definierade det 1916. Det som bland annat skett sedan hans tid är att finanskapitalet totalt överflyglat industrikapitalet, att uppdelningen och kontrollen av världens marknader och råvaror tagit sej nya former – och att kapitalismen/ imperialismen visat sej vara långt mer produktiv och livskraftig än han kunde förutse.

Jag understryker detta därför att det vanligaste är, att man med imperialism helt enkelt menar stormaktspolitik och i själva verket inte ger det annat innehåll än ekonomisk och politisk dominans och militär aggression – sådant som egentligen inte är "innehåll" utan "yttringar" och "medel".

Det är bara genom att förstå imperialismen som ett stadium av kapitalismen som man inser att kampen mot den är en fråga om klasskamp.

"Kapitalisterna", skriver Lenin, "delar världen mellan sig inte på grund av någon särskild ondska, utan därför att det stadium som koncentrationen uppnått tvingar dem att beträda denna väg för att uppnå profit. Delningen utföres härvid `efter kapital, efter makt' – någon annan delningsmetod kan inte finnas under varuproduktionens och kapitalismens system. Makten åter förändras i samband med den ekonomiska och politiska utvecklingen."

"Det karaktäristiska draget för denna period", fortsätter han (1916), "är världens slutgiltiga delning, slutgiltig inte i den meningen, att en nyuppdelning vore omöjlig – tvärtom,

nyuppdelningar är möjliga och oundvikliga – utan i den meningen att de kapitalistiska ländernas kolonialpolitik avslutat erövringen av obesatta landområden på vår planet. Världen har för första gången visat sig redan vara uppdelad, så att det i framtiden blott kan bli fråga om nyuppdelningar, d.v.s. övergång från en 'innehavare' till en annan, men inte om ett herrelöst lands övergång till en 'herre'.”

Denna kapitalistiskt/imperialistiska uppdelning av världen – idag i andra former och med åtminstone delvis andra metoder – är själva grunden för det som pågår i Palestina/Israel. Den sionistiska terrorn, det förtvivlade motståndet, hela detta plågsamma kaos som bara fortsätter är en följd av denna uppdelning, av imperialismens fortsatta, nödvändiga jakt efter profit.

Detsamma gäller för övrigt exempelvis uppsplittringen av Jugoslavien, terrorn mot Irak och Afghanistan, det gäller till och med EU:s och Pierre Schoris försök att kväsa Zimbabwe. Oavsett vad vi tycker om Slobodan Milosevic eller Saddam Hussein, om talibaner eller Robert Mugabe måste vi se att dessa angrepp har helt andra, grundläggande syften än vad som påstås.

Det hade också upprättandet av Israel.

Jag brukar poängtera att den blivande kejsar Napoleon under sitt försök att erövra Egypten och Palestina 1798 utfärdade en proklamation till Europas judar att göra verklighet av sin dröm om att ”återvända till Jerusalem” och där skapa en västerländsk bas mot ”barbariet”. Detta upprepades av den brittiske utrikesministern Lord Palmerston, när England cirka fyrtio år senare kuvade den egyptiske ledaren Muhammed Ali och därmed satt stopp för det första försöket att modernisera och ena arabvärlden (1841). Ytterligare ett par decennier senare lät Napoleon III publicera en skrift med samma innebörd, naturligtvis för att befrämja franska intressen i ”Orienten”.

Stormaktsintressen, kapitalintressen, marknads- och råvaruintressen gav alltså upphov till idén om ett återupprättat Israel långt innan den sionistiska rörelsen grundades 1897.

Under hela 1800-talet åt sej de europeiska stormakterna steg för steg in i vad som under fyrahundra år varit det turkiska eller Ottomanska väldets arabiska besittningar i Nordafrika och Västasien. Ibland med direkt våld, som när Frankrike ockuperade Algeriet 1830 eller när England besatte Aden vid Röda havets sydspets 1839 (varefter engelsmännen successivt tog kontroll över alla små emirat och shejkdömen längs kusten ända upp till nuvarande Irak). Men framför allt utnyttjade man det feodala och bankruttmässiga sultanatet genom att med lån-givning och hot tilltvinga sej monopol på marknaderna i Egypten, Syrien, Palestina etc – monopol som till exempel gav England rätt att ensamt sälja textilier och andra varor i Damaskus och stänga konkurrerande industrier. I Egypten lades grunden till upprepade hungersnöder genom att stora arealer där man dittills odlat brödsäd nu blev bomullsodlingar för leveranser till den brittiska textilindustrin (och det uppstod skikt av godsägare och kompradorborgare för vilka detta lönade sej medan folket svalt). Ständiga uppror slogs ner. Som i så många andra delar av världen splittrades befolkningen genom att stormakterna lärer sej med olika etniska eller religiösa grupper – som i Libanon där Frankrike gjort de kristna maroniterna till sina bundsförvanter medan England stödde druserna.

Kring mitten av 1800-talet bildades i många städer hemliga, arabiska sällskap som eftersträvade en kulturell och politisk pånyttfödelse och en enad arabvärld, men de förblev svaga eftersom de europeiska makterna genom sina monopol eller ”koncessioner” fick utvecklingen omkring dem att stanna av.

Hela tiden skärptes konkurrensen mellan dåtidens stora – England, Frankrike, Tyskland, Ryss-

land och Österrike. Områdets strategiska betydelse blev än större när Suezkanalen invigdes 1869. Den såväl ekonomiska som strategiska betydelsen mångdubblades när de första, väldiga oljefyndigheterna påträffades kring sekelskiftet 1900.

När det turkiska sultanatet säckade ihop i första världskriget var de segrande stormakterna redan sedan länge överens om att de måste hindra uppkomsten av en enad, arabisk stat. Naturligtvis ville de fortsätta sin exploatering och sin kontroll, naturligtvis ville de inte ha en potentiell, arabisk stormakt inpå knutarna.

De gav falska löften som fick de arabiska soldaterna att utföra grovgörot mot turkarna. 1917 utfärdade den brittiska regeringen den så kallade Balfour-deklarationen, där man uttalade sitt stöd för upprättandet av "ett nationellt hem för det judiska folket" i Palestina. När världskriget var över styckade England och Frankrike upp östra arabvärlden mellan sej i kolonier som med ett finare namn benämndes "mandat" – godkända av det dåvarande Nationernas Förbund. Under briterernas beskydd började det sionistiska uppbygget i Palestina.

I Syrien, som Frankrike skurit i småbitar, utvecklades ett uppror som krossades i ett legendomsusat slag vid Maysalun. I Irak besegrade engelsmännen motståndet med bland annat flygbombningar. I Palestina utvecklades på 1930-talet vad som har kallats det första palestinska befrielsekriget – mot briter och sionister. Trots dåliga vapen och svag, politisk ledning hade man på ett stadium befriat två tredjedelar av landet – innan upproret slogs ner med sjuutton brittiska infanteribataljoner.

En stormakt fattades ännu i Mellanöstern – USA. Men vad England och Frankrike inte visste var att amerikanska geologer i början av 30-talet hittat enorma oljetillgångar i det inre av Saudiarabien. Det hölls hemligt i väntan på rätt tillfälle.

Andra världskriget förändrade styrkeförhållandena ganska rejält och USA blev berett att sätta in foten också i arabvärlden. Det är ganska talande, att det första USA-presidenten Roosevelt gjorde på hemväg från Jaltakonferensen med Churchill och Stalin i februari 1945 var att sammanträffa med den saudiarabiske kungen ibn Saud ombord på ett krigsfartyg i Röda havet. Där träffade de avtal om att oljeutvinningen skulle sättas i gång, att en enorm pipeline skulle byggas från Persiska viken till Medelhavet, samt att USA skulle bygga en flygplats vid Dhahran och stödja ibn Saud såväl ekonomiskt som militärt.

Därefter gick USA in för att avskaffa all gammaldags kolonialism för att få tillgång till alla de marknader, råvaror och strategiska positioner som de nu starkt försvagade, europeiska stormakterna dittills kontrollerat. Näste USA-president, Harry Truman, var den som med mutor och hot drev igenom FN-beslutet om Palestinas delning 1947. – Tyvärr röstade också Sovjetunionen för resolutionen, sannolikt för att man ännu uppfattade England som den farligaste stormakten i området – och för att det inte fanns någon progressiv arabisk eller palestinsk rörelse att stödja. De två arabiska arméer, den egyptiska och transjordanska, som främst försökte inskrida mot delningen stod båda under engelskt befäl.

När sionisterna, som fram till 1947 trots allt inte lyckats ta över mer än 8,8 procent av den odlade, palestinska jorden, 1949 framgångsrikt erövrat mer än två tredjedelar av landet, förklarade den amerikanske försvarsministern **Louis Johnson** att "Israel är strategiskt betydelsefullt och vi måste ge hjälp" – och Export-Import Bank levererade ett första bidrag på 100 miljoner dollar.

*

Så här långt har jag alltså lyckats ta mej utan att säga annat än några enstaka ord om

sionismen – och inte ett enda om Förintelsen och tidigare judeförföljelser...därför att jag velat understryka att det är imperialismen som är det grundläggande. ”I vår kamp för Palestinas befrielse”, skriver PFLP i sin strategi från 1969, ”möter vi först och främst världsmperialismen; vår kamp är i grunden riktad mot denna, mot Israel som agerar som dess bastion och mot de reaktionära krafter som är allierade med den”.

Det är självklart, att Israel är en kolonial statsbildning, en ”settler state”, upprättad på ett annat folks land genom fördrivning av detta folk, och den avgörande förutsättningen för projektet är och har varit en kontinuerlig allians mellan den sionistiska rörelsen och den i området ledande imperialistiska stormakten; först Storbritannien och sedan USA. Israel blev just en sådan västerländsk bas mot ”barbariet” som Napoleon föreställde sig 1798 – en vision som också sionismens grundare, Theodor Herzl, uttryckte i sin bok ”Judestaten” 1896: ”För Europa skulle vi där utgöra en skyddsmur mot Asien, vi skulle bli en kulturens förpost mot barbariet”.

Som kolonial stat har Israel samma vänner och samma fiender som imperialismen, samma intresse av att upprätthålla arabisk splittring och slå mot progressiva rörelser och regimer – och det är knappast för judarnas skull utan för sina strategiska och ekonomiska intressen som först England och därefter USA gett sionismen sitt stöd.

Å andra sidan är det också självklart, att när särskilt vår del av världen efter andra världskriget skakades av avslöjandena om den judiska Förintelsen, en chock och en smärta som jag tror att vi trots allt har svårt att föreställa oss idag, spelade det också en politisk-psykologisk roll för Israels tillblivelse. Känslomässigt fungerade Israel som en ”kompensation” för det oerhörda brott som begåtts mot judarna – och inte minst för många judar, också sådana som tidigare varit kallsinniga och kritiska mot sionismen, blev denna judiska stat som en dröm som gått i uppfyllelse.

Vi vet så mycket mer idag, framför allt tack vare den palestinska befrielsekampen. Vi vet att resultatet av den ena rasismen, antisemitismen, fick dölja en annan, den mot araberna, och därmed tjäna helt andra intressen än de som uttalades, och de som på den tiden, slutet av 1940-talet, uttryckte sitt motstånd eller sin oro för vad som höll på att ske var det ingen som hörde. Ingen hörde ens **Albert Einstein** när han frågade ”Vad händer med araberna om Palestina ges till judarna?”. Och i själva Palestina var såväl vänsterpartiet Mapam som sammanlutningen av judar som flytt från Nazityskland för en binationell stat. – Men naturligtvis stod alla sådana sant demokratiska ståndpunkter i total motsättning till de avgörande politiska realiteterna.

Det var för övrigt när jag i början av 1968 fick kontakt med PFLP och första gången hörde dem uttrycka ”samma” sak, det vill säga att målet var ett demokratiskt Palestina för såväl judar som araber, som mitt engagemang på allvar kunde ta fart.

*

1897 i Basel, vid ett möte sammankallat av Theodor Herzl, grundades World Zionist Organisation, världssionistiska organisationen. Syftet var, att helst i Palestina, men om det skulle visa sej omöjligt kanske i Afrika eller Latinamerika, upprätta ett judiskt samhälle, och snart hade man inrättat olika institutioner som ”Judiska Kolonisationskommittén” och ”Judiska Kolonialtrusten”.

Bara dessa namn visar, liksom Herzls ord om ”en förpost mot barbariet”, att sionismens borgerliga grundare var barn av sin tid och fullt medvetna om projektets karaktär – och snart började de uppvakta olika regeringar i Europa för att skaffa sej den nödvändiga

uppbackningen.

För att ytterligare understryka "karaktären" kan det sägas att Theodor Herzl beundrade och brevväxlade med den brittiske "imperiebyggaren" Cecil Rhodes, som på 1880-talet ledde koloniseringen av nuvarande Zimbabwe (tidigare "Sydrhodesia"). Boken "Judestaten" skrevs under inspiration av Rhodes' kolonialkompani, "British South Africa Company", som grundats 1889.

I "Imperialismen som kapitalismens högsta stadium" återger Lenin ett intressant yttrande av **Cecil Rhodes**:

"Jag var i går i Londons Eastend (en arbetarstadsdel) och besökte ett möte av arbetslösa. Och då jag efter att ha hört de vilda talen, som utgjorde ett enda skrik efter bröd, gick hem och tänkte över vad jag sett, var jag mer än förut övertygad om imperialismens betydelse... Min stora idé är att lösningen av den sociala frågan, d.v.s. för att skydda det förenade konungarikets 40 miljoner invånare från ett mördande inbördeskrig, måste vi kolonialpolitiker öppna nya landområden, vilka kan uppta befolkningsöverskottet, och skaffa nya avsättningsområden för de varor som produceras i fabriker och gruvor. Imperiet är en magfråga, det har jag alltid sagt. Om ni inte önskar inbördeskrig, så måste ni bli imperialister."

Detta liknar i mycket Herzls och sionismens grundtankar. Herzl, som var journalist och kom från en österrikisk, assimilerad judisk familj i Wien, hade liksom så många andra välintegrerade judar i Västeuropa skrämmts av pånyttfödda anti-judiska tendenser och rörelser, sammanlänkade med det sena 1800-talets uppflammande nationalism.

Det var också så, att i det efterblivna, feodala Tsar-Ryssland pågick från 1860-talet omfattande jedeförföljelser, försök från regimens sida att avvända uppmärksamheten från de verkliga, sociala problemen. Följden blev att flyende, ryska judar i hundratusentals strömmade in i Västeuropa (och somliga vidare till USA). I Wien, till exempel, ska antalet judar ha ökat från cirka 10 000 1860 till över 150 000 1914 – och naturligtvis, tyvärr, blev de utnyttjade av de rasistiska nationalisterna (och så småningom av Hitler) – och även de assimilerade judarna kände sej förstås hotade.

Det avgörande för Herzl blev till sist den så kallade Dreyfus-affären, då den franske, likaså assimilerade kaptenen Alfred Dreyfus i en uppenbart antisemitisk rättegång 1895 dömdes till degradering och livstids deportation till Djävulsön. Året därpå publicerade han alltså "Judestaten", en Cecil Rhodesk vision av "judefrågans" lösning. 1917 hittade det koloniala projektet sin imperialistiska beskyddare. Den brittiske utrikesministern Arthur James Balfour var känd för sin avsky mot judar; det var imperiet och dess kontroll över arabvärlden han tänkte på.

Självklart finns det en annan sorts historiebeteckning – som också är sann. Den som talar om alla förföljda och flyende judar, den som berättar om hur utopiska, religiösa drömmar om ett återvändande till Jerusalem växte sej starka bland de plågade judarna i Östeuropa, om det hebreiska språket som började återskapas till ett modernt tal- och skriftspråk, om filantropiska små judiska bosättningar som upprättades i Palestina redan innan Herzl hade kommit på tanken, etc. Det finns sanna berättelser om pionjärer som var inspirerade av allt från socialistiska och tolstojanska idéer till tankegods från Lord Baden-Powells scoutrörelse och den tyska, idealistiska Wandervogelrörelsen, det finns otaliga historier om hjältemodig kamp mot en fientlig omgivning med malaria och arabiska marodörer...

Det var ett i många stycken idealistiskt projekt – som efter upprättandet av staten under några decennier kom att representeras och symboliseras av kibbutzer och kooperativ, av jämlikhets-

strävanden och drömmar om en ny människa.

Allt detta är också sant, och det gjorde sionismen i flera avseenden unik – men bara som *kolonialt* projekt.

*

Idealismen gällde inte för ett ögonblick den befintliga, arabiska befolkningen.

”`Erövring av jord' – eller med andra ord fördrivning av arabiska fellahin från deras jord – blev en patriotisk slogan”, skriver den gamle palestinsk-israeliske kommunisten **Meir Vilner** i sin bok 'The Palestinian Problem and the Israeli-Arab Dispute’.

”Dessa `erövringar' stöddes på den ottomanska jordlag som tillämpades under det turkiska styret i Palestina och som förblev i funktion under det brittiska mandatet. Denna lag stipulerar att jordbrukarna-arrendatorerna inte har någon som helst rätt till jorden; och eftersom det stora flertalet bönder i Palestina var arrendatorer som arbetade åt godsägare – liksom deras förfäder gjort i århundraden – gjorde detta det möjligt för de sionistiska organisationerna (Keren Kayemet, PICA, etc) att genomföra transaktioner med de stora godsägarna, som vanligen inte bodde i landet. På grundval av dessa köp fick de därefter de brittiska domstolarna att utfärda förvisningsorder som innebar fördrivning av hela arabiska byar från den jord de hade bebott och plöjt under många generationer... Denna kamp om jorden och den tvångsvisa fördrivningen av befolkningen i hela byar var grogrunden till de flesta av de strider som bröt ut mellan judar och araber till den brittiska administrationens stora belåtenhet.”

”Judiska byar byggdes upp där det tidigare låg arabiska byar”, förklarade 1969 den dåvarande israeliske försvarsministern Moshe Dayan öppenlydande i en intervju.

”Ni känner inte ens till namnet på dessa arabiska byar, och jag förebrår er inte för det, eftersom geografiböckerna från den tiden inte längre existerar. Det är inte bara böckerna som inte finns längre, de arabiska byarna finns inte heller. Nahalal ersatte Mahlul, Gvat ersatte Jibta, Sand ersatte Haneifs, och Kfar Yehoshua ersatte Tel-Shaman.

Det finns inte en enda bebyggd plats i detta land som inte tidigare hade en arabisk befolkning.” När Israel upprättats och 800 000 palestinier fördrivits 1948-49 ökade de ”socialistiska” kibbutzernas odlade areal med 317 procent, deras inkomster med 485 procent (enligt statistik 1952). – 1953 började för övrigt Ariel Sharons karriär då han som chef för den beryktade ”Enhet 101” genomförde massakrerna i Qibiya, Nahalin, Gaza, Khan Yunis, El-Buteiha, Qalqiliya och Kafr Qasim – samma politik, och i samma byar och städer där han ostraffat håller på idag.

Ni vet kanske, apropå Sharon, att de fina herrarna i Oslo gett Nobels fredspris till tre framstående israeler. 1978 till Menachem Begin, ansvarig för massakern i Deir Yassin den 9-10 april 1948, då 254 palestinier mördades och de överlevande kördes runt på lastbilsflak för att skrämja så många som möjligt att fly. 1994 till Shimon Peres och Yitzhak Rabin, den ene som varit en sådan expert på ”terrorist”-bekämpning att han lånades ut till apartheidregimen i Sydafrika för att lära dem att slå mot ANC, den andre bland annat känd för att han under den första Intifadan gav order om att knäcka de stenkastande pojknas armar och ben. Och den israeliske nobelpristagaren i litteratur (1966), Samuel Josef Agnon, är bland annat känd för att förespråka massimmigration av judar för att (precis som Sharon försöker) inlemma Vädtkampen och Gazaremsan i ett Stor-Israel. (Det värsta med det litteraturpriset är ur min synvinkel annars, att det delades mellan honom och den underbara poeten Nelly Sachs; ett av många sätt på vilket man buntar ihop judar bara för att de är judar.)

Naturligtvis är Israel en rasistisk stat. Dels som varje annan settler-stat som fördriver

ursprungsbefolkningen, tillämpar apartheidsystem och ständigt försöker expandera. Men dels, och framför allt, också för att sionismen som idé innehåller rasföreställningar som är släkt med och kan sägas vara en spegelbild av Hitlers. Sionismen är intresserad av och ger gärna näring åt antisemitismen – för att dra folk till sin judiska stat.

Sionisterna samarbetade med nazisterna vid flera tillfällen för att dra till sej utvalda judar – och satte sej också emot ett förslag under andra världskriget, att USA skulle öka sin immigrationskvot för judar. I Jemen, Marocko och Irak, där judar levte i århundraden och årtusenden, iscensatte sionisterna olika situationer som ledde till massinvandring till Israel.

Man har gång på gång, liksom exempelvis sionisten Saul Friedländer i boken ”Réflexions sur l'avenir d'Israël”, uttryckt förhoppningar apropå tendenser till växande antisemitism i USA eller Sovjetunionen/Ryssland. Det är i själva verket först och främst till judar som sionismen förhåller sig rasistiskt.

Jag märker att jag här tenderar att hamna i alltför mycket historieskrivning – i en ny version av böcker jag redan skrivit. Kanske har jag ändå i huvudsak lyckats hålla mej till sådant som har relevans för mitt ämne, ”Palestina och imperialismen”. – Nu varnar jag mej själv för att fastna i historien efter 1948... Israels uppbygge, Israels anfallskrig och erövringar, Israels vägran att i stort sett godta någon enda annan FN-resolution än den som gav upphov till Palestinas delning, Israels oavbrutna expansionssträvanden och terror mot palestinierna och omgivande stater, det sionistiska kolonialsamhällets successiva inre förvandling där högerextremistiska, fanatiska bosättare efterträtt kibbutzernas ”idealister” (fast kibbutzerna i själva verket på sin tid hade exakt samma funktion: att besätta och ”skapa fakta” i det vid varje tillfälle erövrade området; kibbutzerna var sionismens spjutspetsar under kolonisationen, och blev de angripna av ”terrorister” uppstod förevändning för ytterligare expansion). - Man ska för övrigt inte tro att tidigare, israeliska ledare som David Ben Gurion eller Golda Meir var mindre hårdhänta och rasistiska än Ariel Sharon – de skilde sej bara något i taktik och var bättre skyddade av myterna om den judiska ”hemkomsten” efter tvåtusen år.

Jag kunde också drunkna i historien om den palestinska befrielseströrelsen, om den organisering som inleddes i slutet av 1950-talet, om Al-Fatah, PFLP och alla de andra, om uppbygget och nederlaget i Jordanien fram till 1971, om den libanesiska perioden fram till 82, om den första Intifadan från 1987 tills Yassir Arafat stod i Washington och skakade hand med Yitzhak Rabin...och om hur omvärlden under detta halvsekel förändrats, hur avkoloniseringen och dess segrar följdes av stagnation och nya former av imperialistisk aggression, av Sovjetunionens sammanbrott, av en religiös pånyttfödelse i de muslimska länderna, etc. – det vill säga att den värld i vilken den palestinska befrielsekampen nu befinner sej i många stycken är en annan än till exempel den, då Arafat mottogs med jubel då han den 13 november 1974 för första gången framträdde inför FN:s generalförsamling – eller då samma församling den 10 november året därpå antog den nu annullerade resolutionen där sionismen fördömdes som en form av rasism...

*

Det är en ”annan” värld, framförallt för att imperialismen har kunnat flytta fram sina positioner och för att det inte längre existerar den ”motvikt” som Sovjetunionen och tidigare också Kina utgjorde. USA steg fram ur andra världskriget som ledande imperialistisk stormakt och är nu den helt dominerande.

Men jag antar att ni känner igen följande skrivning:

”För att motivera och förstärka sin imperialistiska verksamhet begagnar sig det amerikanska kapitalet och det politiska ledarskapet av en ideologi, en teoretisk överbyggnad på de ekonomiska och strategiska intressena, som till sin grundkaraktär är reaktionär. Man förklarar den del av världen som man behärskar för *fri* och de människor som lever i denna del av världen för fria. Med utgångspunkt från detta påstående förklarar man det vara USA:s uppgift att se till att de åsyftade staterna och människorna förblir fria – och de områden man ännu inte behärskar men strävar efter att komma åt vill man *befria*. – Eftersom större delen av alla de människor som bor i de av USA kontrollerade delarna av världen är utsatta för förtryck, exploatering, fysisk och intellektuell svält blir (den avsedda) effekten av USA-imperialismens ideologi, att det är USA:s uppgift att se till att de med USA-imperialismen samarbetande regimerna och klasserna får fortsätta att exploatera och förtrycka.”

Det kunde vara skrivet idag, men det står i min bok ”Palestina och USA-imperialismen” från 1969.

Angående Västasien och arabvärlden uttalade presidenten **Lyndon Johnson** i maj 1967: ”Förenta Staternas regering är fast besluten att stödja det politiska oberoendet och den territoriella integriteten hos alla nationer i detta område. Detta har varit Förenta Staternas politik under fyra presidenter.”

Tre kvarts år tidigare hade Israels utrikesminister **Abba Eban** förklarat att ”Vi har en doktrin som syftar till att bibehålla oberoendet för varje stat i detta område. Precis som vi vill bevara vår egen separata autonomi vill vi inte att arabländerna ska bli indragna i Kairos kraftfält. Detta är en doktrin som också överensstämmer med våra egna intressen.”

Samma år, 1966, uttalade ordföranden i Knessets försvars- och säkerhetsutskott **David Hacohen**: ”Det kan förefalla paradoxalt men är inte desto mindre sant, att de politiska regimerna i Jordanien, Libanon och kanske också Saudiarabien beskyddas av den israeliska försvarsmakten”

*

I juni 1967 anföll Israel tre av sina grannstater – Egypten och Syrien för att störta de anti-imperialistiska regimer som kommit till makten där, och Jordanien för att erövra återstoden av Palestina, således ”Västbanken”. I USA:s och sitt eget intresse.

Det sammanfallande imperialistiska och sionistiska intresset är att bibehålla den av kolonialismen skapade uppsplittringen av arabvärlden, säkra befintliga reaktionära regimer och undergräva och störta varje regim som eftersträvar reell självständighet.

Det var detta israeliska anfällskrig i juni 1967, avslutat på sex dagar, som fick USA-imperialismen att fullt ut inse Israels militär-strategiska värde. (Den amerikanska sjätte flottan låg under kriget stationerad ett stycke utanför den palestinska kusten för att kunna inskrida vid behov, men så effektivt som Israel genomförde kriget förlät USA till och med att israelerna slog ut den amerikanska spaningsverksamheten för att ha full rörelsefrihet.) Före 1967 hade USA försökt dölja sitt stöd till Israel för att inte störa sina relationer till olika arabiska regimer och sina försök att upprätta olika pakter. Då hade man bland annat uppmuntrat Frankrike att sälja stridsflygplan (som betalades med amerikanska pengar) och låtit Västtyskland leverera amerikanska stridsvagnar; efter 1967 har det mesta skett öppet. Av det bistånd, ekonomiskt och militärt, som USA ger till sina allierade i världen, får Israel sedan länge mer än alla andra sammantaget...

*

Det finns de som tror eller vill tro att det är den sionistiska lobbyen i Washington och rösterna från de cirka sex miljoner amerikanska judarna som bestämmer den amerikanska politiken i Mellanöstern; det är bara en reaktionär konspirationsteori som tjänar att dölja de verkliga sammanhangen. Säkerligen finns det ögonblick då de sionistiska lobbyisterna, precis som alla andra i samma bransch, kan påverka den ena eller andra detaljen – men det är USA:s *imperialistiska* intressen i området som är fullständigt avgörande och denna lobby skulle inte ha den minsta framgång om de försökte driva sådant som stod i motsättning till dessa intressen.

Mellanöstern är beläget i ”skärningspunkten” mellan tre kontinenter – Afrika, Asien och Europa – det förbinder Atlanten/Medelhavet/Svarta havet med Indiska Oceanen, det vetter mot Rysslands sydflank, vilket sammantaget ger det en enorm politisk/militär/strategisk betydelse – samtidigt som det innehåller en stor del av världens oljereserver och dessutom har utvecklats till en viktig marknad, bland annat för den amerikanska krigsindustrin.

Detta och ingenting annat bestämmer det amerikanska stödet till Israel – fast det dels alltså fördunklas av nämnda konspirationsteorier, men dels, och i långt större utsträckning, av den myt som den amerikanska administrationen och stora delar av västvärldens politiker och intellektuella upprätthåller, att allt sker för judarnas skull, för den israeliska ”demokratins” skull, för att skydda israelerna mot en fientlig och förfärlig omvärld.

Så döljs å ena sidan de imperialistiska sammanhangen, så utnyttjas israelerna av imperialismen och sionismen så att människor och regimer i stora delar av världen betraktar dem med ett nytt slags judehat – mot detta Israel och dessa israeler som år efter år, decennium efter decennium tillåts bomba och mörda och fördriva såsom ingen annan (utom USA självt...) skulle tillåtas göra det.

Är Israel i själva verket ens den ’judiska stat’ det kallar sej? En av de mest framstående sionistiska ledarna, Nahum Goldmann, kom på sin ålders höst att betvivla det. 1981 skrev han:

”Israel har blivit mer beroende av Amerikas goodwill än judarna i Ryssland var av tsarens välvilja... Utan Amerikas stöd skulle Israel idag inte överleva länge. Detta har gjort det judiska folket mer beroende av goyim (icke judar) – i detta fall tjänstemän i Vita Huset, Utrikesdepartementet och Försvarsdepartementet – än som någonsin tidigare varit fallet i diasporan.”

I en roman kallad ”Garfunkel” som jag skrev 1977 föreställde jag mej Palestinas befrielse femtio år senare, alltså 2027. I ett kapitel beskrev jag slutfasen av en revolutionär befrielse, då palestinier och judar kämpar tillsammans.

Nu, när halva tiden har gått, måste jag medge att jag var för optimistisk – trots att jag då i många kamraters ögon föreföll alltför pessimistisk.

Kanske kommer det så småningom, före 2027, att skapas en palestinsk stat bredvid Israel. Det kommer i vissa avseenden och för en hel del människor att vara en vinst. Men ännu år 2027 kommer säkerligen Västasien vara under imperialistisk kontroll – och därmed kommer denna palestinska stat, liksom alla andra i området, vara en del av den imperialistiska maktstrukturen.

Det kommer att ta längre tid, det kommer att krävas stora förändringar i världen, det kommer att krävas mycket arbete och tålamod för att uppnå verklig befrielse. Men jag är definitivt optimist.

Staffan Beckman
23 februari 2002